

TECHNICKÉ A PRÁVNE PREDPISY NA PODPORU ENVIRONMENTÁLNEHO A BEZPEČNOSTNÉHO OZNAČOVANIA

MIROSLAV RUSKO

TECHNICAL AND LEGAL REGULATIONS IN SUPPORT OF ENVIRONMENTAL AND SECURITY MARKING

ABSTRAKT

Bezpečnostné a zdravotné označenie poskytuje pokyny a informácie potrebné na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Realizuje sa to prostredníctvom značky, farby, svetelného označenia alebo akustického signálu, slovnej komunikácie alebo ručných signálov. Bezpečnostné a zdravotné označenie používané na pracovisku, jeho umiestnenie a spôsob použitia musia zodpovedať požiadavkám ustanoveným vo všeobecne záväznom právnom predpise. Označovanie súvisí so súčasným trendom sledovať environmentálne a bezpečnostné aspekty procesov, technológií a produktov. Označovanie je jedným zo spôsobov zníženia rizika a priblíženia sa k istote bezpečného výrobku. Pre spotrebiteľa sa tak môže stať problémom aj neprítomnosť jasného a správneho označenia. Bezpečný výrobok je taký výrobok, ktorý neohrozuje tzv. oprávnený záujem. To znamená, že pokiaľ sa používa na určený účel a jeho užívateľ dodržiava bezpečnostné pokyny výrobcu, nespôsobí svojmu užívateľovi škodu na živote, zdraví, ďalej na hmotnom a nehmotnom majetku a na životnom prostredí.

KLúčové slová: bezpečnosť, environment, značka

ABSTRACT

Safety and health labeling provides instructions and information necessary to ensure the safety and protection of health at work. It is implemented by means of a signboard, a colour, an illuminated sign or acoustic signal, a verbal communication or some hand signals. Health and safety signs used at the workplace, its location and manner of use must comply with the requirements laid down in the generally obligatory regulation. The marking is related with contemporary trend of monitoring the environmental and safety aspects of the processes, technologies and products. The labelling is one of the means of risk reduction and approaching to the safe product assurance. The absence of clear and right marking can also become a problem for the consumer of it. Safe product is such a product that does not threaten so called eligible interest. This means that while the product is used for determined task and its user keeps the safety rules defined by its producer it will not cause any damages of life, health, funds and properties and environment too.

Key words: safety, environment, label

ÚVOD

Environmentálne a bezpečnostné označovanie a jeho diverzita, svojím spôsobom odráža súčasné trendy v globalizujúcej sa ekonomike. Na jednej strane príklon k uniformite prostredníctvom štandardizácie, na druhej strane veľká fragmentácia bez akejkoľvek regulácie. Je otázkou na zamyslenie, či súčasné tendencie procesov vo svete idú smerom k jednote, alebo naopak k jej fragmentácii. Flexibilita sa javí dnes cennejšia ako uniformný produkt.

Označovanie súvisí so súčasným trendom sledovať environmentálne a bezpečnostné aspekty procesov, technológií a produktov. Je zjavný trend posunu záujmu o výrobok nielen v jednotlivých etapách jeho životného cyklu, ale z pohľadu "od kolísky po hrob", či progresívnejší prístup "od kolísky po kolísku".

Pod pojmom značka treba rozumieť viditeľný alebo inak vnímateľný poznávací znak. Značkou môže byť meno, logo alebo iné znaky, značka môže byť vizuálna alebo zvuková. Značka môže prislúchať jednému produktu, skupine produktov alebo celému sortimentu. Proces budovania značky (branding) vytvára dlhodobý vzťah s cieľovou skupinou. Vo svete plnom reklamy sa stáva často jediným prvkom odlišenia.

Uplatňovanie environmentálneho a bezpečnostného označovania v praxi vyplýva nielen z úsilia a požiadaviek štátnych orgánov, ale aj zo záujmov výrobcov a spotrebiteľskej verejnosti. Cieľom environmentálneho a bezpečnostného označovania je pomôcť lepšie sprostredkovať primerané informácie o kvalite, environmentálnych a bezpečnostných charakteristikách procesov, technológií, aktivít a produktov (v rámci jednotlivých etáp jeho životného cyklu). Označovanie súvisí so súčasným trendom sledovať environmentálne a bezpečnostné aspekty procesov, technológií a produktov. Je zjavný trend posunu záujmu o výrobok nielen v jednotlivých etapách jeho životného cyklu, ale z pohľadu "od kolísky po hrob", či progresívnejší prístup "od kolísky po kolísku".¹

Environmentálne označovanie

¹ RUSKO, M., 2006. *Bezpečnostné a environmentálne manažérstvo*. - Bratislava: VeV et Strix, Edícia EV-7, Prvé slovenské vydanie, ISBN 80-969257-9-2, 389 s.

Environmentálne označovanie produktov je dobrovoľný nástroj environmentálnej politiky na ochranu životného prostredia. Environmentálne označovanie produktov sa stalo v oblasti výrobkov a služieb rozšíreným nástrojom environmentálnej politiky v Európskej únii.

V zmysle aktivít v oblasti normalizácie, ktoré vykonala Medzinárodná organizácia pre normalizáciu (ISO), možno rozlíšiť tri dobrovoľné prístupy k označovaniu, t.j. typ I (ISO 14024) sa vzťahuje na certifikačné programy na základe daných kritérií, type II (ISO 14021) opisuje vlastné environmentálne tvrdenie a typ III (ISO 14025) sa vzťahuje na kvantifikované informácie o výrobku, ktoré je založené na nezávislom overovaní pomocou stanovených kritérií. (tab. 1) Environmentálne označovanie produktov, akým je európska environmentálna značka a tiež značka "Environmentálne vhodný výrobok" sa vzťahuje na typ I, t.j. výrobky a služby nesúce túto značku sú menej škodlivé pre životné prostredie ako ich substituenti bez takejto známky.

Tab. 1 Typy environmentálneho označovania podľa noriem radu ISO 14000

Typ environmentálneho označovania	Charakteristika	Norma	Uplatňované v podmienkach SR
Všeobecné zásady	Environmentálne značky a vyhlásenia	STN EN ISO 14020: 2003	
typ I	Environmentálne označovanie, ktoré sa riadi programom, vo väčšine prípadov na národnej úrovni, podľa ktorého sa právo používať environmentálnu značku udeľuje výrobkom spĺňajúcim vopred stanovené požiadavky. Značka identifikuje výrobky, ktoré sú v rámci určitej výrobkovej skupiny určené ako environmentálne vhodné (ekolabeling).	STN EN ISO 14024: 2001	Národný program environmentálneho hodnotenia a označovania výrobkov v SR
typ II	Je založené na vlastnom vyhlásení environmentálneho tvrdenia výrobcom, dovozcom, distribútorom, maloobchodníkom alebo kýmkoľvek iným, kto má pravdepodobný prospech z tvrdenia, bez certifikácie nezávislou treťou stranou.	STN EN ISO 14021: 2002	Využívajú niektoré podniky v rámci svojej environmentálne orientovanej politiky
vyhlásenie typu III	Predstavuje označenie v podobe písomných informácií s kvantifikovanými údajmi o environmentálnej záťaži výroby na jednotku výrobku alebo vo forme štítkov s číselným a grafickým vyjadrením tejto záťaže.	STN ISO 14025: 2008	

V podmienkach Slovenskej republiky sa environmentálne označovanie realizuje od roku 1997 prostredníctvom národnej schémy na udeľovanie národnej environmentálnej značky „Environmentálne vhodný produkt“. (obr. 1) Podmienky a postup pri udeľovaní a používaní národnej environmentálnej značky upravuje zákon č. 469/2002 Z. z. o environmentálnom označovaní výrobkov.²

Od roku 2004, t.j. vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie, majú žiadatelia možnosť získať aj európsku environmentálnu značku „Environmentálna značka EÚ“ (obr. 1), predtým „Európsky kvet“. Udeľovanie európskej environmentálnej značky sa vykonáva podľa nariadenia EP a R (ES) č. 66/2010 o environmentálnej značke EÚ.³

V rámci environmentálneho označovania produktov sú stanovené minimálne požiadavky na výrobky v oblasti ochrany životného prostredia. V rámci procesu získavania príslušnej environmentálnej značky sa posudzujú potenciálne dopady na životné prostredie výrobku alebo služby v rámci posúdenia jeho životného cyklu.⁴

Environmentálne označovanie produktov má dva všeobecné ciele, t.j.

- poskytovať spotrebiteľom príslušné informácie o environmentálnej vhodnosti daného výrobku alebo služby a tým zvýšenie efektivity trhu (informačná politika nástroja),
- zníženie (negatívneho) vplyvu na životné prostredie prostredníctvom ponuky environmentálne menej škodlivých výrobkov a služieb na trhu (nástroj politiky životného prostredia).⁵

Environmentálne označovanie je aktivitou producentov/predajcov, ktorí kvalifikovaným označením chcú zvýšiť konkurenčnú schopnosť svojho produktu, t.j. chcú spotrebiteľovi dať alebo zaručiť možnosť vybrať si medzi substituentmi na trhu tie, ktoré majú dôveryhodnejšie environmentálne vlastnosti. ⁶Významnú úlohu v tomto procese zohráva, či environmentálna značka je garantovaná programom/schérou s príslušnou podporou právnej normy alebo štandardu. Nemenej dôležitým je aj

² Zákon č. 469/2002 Z. z. o environmentálnom označovaní výrobkov v znení neskorších predpisov

³ Nariadenie EP a R (ES) č. 66/2010 z 25. novembra 2009 o environmentálnej značke EÚ.

⁴ EVER: Evaluation of EMAS and Eco-Label for their Revision. Report 2: Research findings, 26 December 2005. - Consortium leader: IEFÉ- Università Bocconi, Partners: Adelphi Consult, IOEW, office Heidelberg, SPRU, Sussex University, Valor & Tinge A/S

⁵ PIOTROWSKI, R. - KRATZ, S., 1999: Eco-labelling in the Globalised Economy, in International Politics and Society, 4: 430-443

⁶ KORAUS, A.: Finančný marketing. - Bratislava : Sprint dva, 2011. 536 s. ISBN 978-80-89393-31-2.

postoj spotrebiteľov, ktorý rozhoduje o uplatnení daného produktu, pričom je závislý od miery vierohodnosti, akceptovateľnosti, informovanosti, tradícií, povedomia daného programu/schémy, kultúre a tiež osobných skúseností, povedomia a uvedenia spotrebiteľov. Samostatnou kapitolou, ktorá prispieva k diverzite environmentálne orientovaných značiek, sú rôzne environmentálne-naturálne značky rôznych subjektov a tiež aj produktov, mimo programov/schém s certifikáciou tretej strany.⁷

V rámci environmentálneho a environmentálne orientovaného označovania môžeme pozorovať fragráciu, čo je fragmentácia a integrácia súčasne. V praxi môžeme pozorovať

- na jednej strane inštalovanie národných ecolabelingových systémov (napr. environmentálne označovanie typ I),
- na druhej strane ich vzájomná
 - kooperácia - napr. v rámci Global Ecolabelling Network - GEN,
 - kompatibilita - napr. v rámci členských štátov EÚ s európskou schémou "Európsky kvet" - EU Eco-label,
 - integrácia,
 - unifikácia - napr. Európska únia zvažuje zavedenie jednotných obalov pre všetky značky cigariet.⁸

Príkladom integrácie značiek

- v rámci právnej podpory ecolabelingovej schémy v SR je udeľovanie národnej environmentálnej značky „Environmentálne vhodný produkt“ a zároveň európskej environmentálnej značky "Európsky kvet" (zákon č. 469/2002 Z. z. o environmentálnom označovaní výrobkov v znení neskorších predpisov).
- z viacerých zemí do jedného systému je projekt European Territorial Quality Mark (M.Q.T.E. - Európskej známky teritoriálnej kvality), ktorý zastrešuje Španielsko, Francúzsko, Taliansko a Grécko.^{9, 10, 11}

Bezpečnostné a s ním súvisiace označovania

Bezpečnostné značenie môžeme rozdeliť do kategórií, ktoré sú rozlíšené farebne i tvarovo zákazové (Prohibition signs), výstražné (Warning signs), príkazové (Mandatory signs), záchranné (Emergency signs), požiarne (Fire safety signs). Bezpečnostné označenie sa vzťahuje na konkrétny predmet, činnosť alebo situáciu a poskytuje pokyny alebo informácie potrebné na zaistenie BOZP. V praxi stretávame značky zákazové, výstražné, príkazové, požiarnej ochrany, pre núdzový východ, únikové cesty a prvú pomoc a súvisiace informácie.

Na problematiku bezpečnostných farieb a značiek sú zamerané normy:

- STN 01 8012-1 Bezpečnostné farby a značky. Časť 1: Definície a požiadavky na vyhodnotenie.
- STN 01 8012-2 Bezpečnostné farby a značky. Časť 2: Bezpečnostné značky a značky na ochranu zdravia.

Problematiku bezpečnostného označovania rieši:

- STN EN 60417-1 (01 3760) : 2002 Grafické značky používané na zariadeniach. - Obsahuje grafické značky pre použitie na predmetoch, všeobecné zásady použitia a pravidlá pre praktické použitie.
- STN EN 60073 (33 0170) : 2002 Základné a bezpečnostné zásady pre rozhranie Človek - Stroj, Označovanie a identifikácia. - Stanovuje základné pravidlá pre pridelovanie určitých významov jednotlivým vizuálnym, akustickým a taktílnym (dotykovým) indikátorom pre bezpečnostné a riadiace účely.
- Nariadenie vlády č. 444 / 2001 Z.z. o požiadavkách na používanie označenia, symbolov a signálov na zaistenie BOZP. - Upravuje minimálne požiadavky na používanie označenia, symbolov a signálov na zaistenie BOZP.

Ďalšie normy súvisiace s bezpečnostným označovaním uvádza tab.2.

Tab. 2 Normy súvisiace s bezpečnostným označovaním

norma	názov
STN ISO 3864 - 1	Grafické symboly. Bezpečnostné farby a bezpečnostné značky. Časť 1: Princípy návrhu na bezpečnostné značky a bezpečnostné označenia
STN ISO 3864 - 2 + Amd 1	Grafické symboly. Bezpečnostné farby a bezpečnostné značky. Časť 2: Princípy návrhu tvorby bezpečnostných štítkov na výrobkoch
STN ISO 3864 - 3	Grafické symboly. Bezpečnostné farby a bezpečnostné značky. Časť 3: Princípy návrhu grafických znakov na používanie v bezpečnostných značkách
STN ISO 3864 - 4	Grafické symboly. Bezpečnostné farby a bezpečnostné značky. Časť 4: Kolorimetrické a fotometrické vlastnosti materiálov bezpečnostných značiek

⁷ RUSKO, M., 2006: Možnosti uplatnenia environmentálnych nástrojov pre trvalo udržateľný rozvoj. – Technická univerzita v Košiciach, Strojnícka fakulta, Katedra environmentalistiky a riadenia procesov, Dizertačná práca, 218s.

⁸ EÚ zvažuje zavedenie jednotného obalu pre cigarety. - [on-line] Available on - URL: > <http://ekonomika.sme.sk/c/6500829/eu-zvazuje-zavedenie-jednotneho-obalu-pre-cigarety.html#ixzz23pkh4PvH<>

⁹ La MARQUE DE QUALITÉ TERRITORIALE EUROPÉENNE (M.Q.T.E.). - [on-line] Available on - URL: > <http://www.ruralquality.net/fr/home/index.html<>

¹⁰ EUROPEAN TERRITORIAL QUALITY MARK. General Regulation. - [on-line] Available on - URL: > http://www.ruralquality.net/files/repository/20080625162536_GENERALREGULATIONETQM.pdf<

¹¹ Evropská záмка teritoriální kvality. - [on-line] Available on - URL: > <http://www.regional-products.eu/cs/znacky/detail/360/european-territorial-quality-mark<>

STN EN ISO 7010	Grafické symboly. Bezpečnostné farby a bezpečnostné značky. Registrované bezpečnostné značky
STN EN 61310 - 1	Bezpečnosť strojových zariadení. Indikácia, označovanie a ovládanie. Časť 1: Požiadavky na vizuálne, akustické a dotykové signály
STN EN 61310 - 2	Bezpečnosť strojových zariadení. Indikácia, označovanie a ovládanie. Časť 2: Požiadavky na označovanie
STN EN 61310 - 3	Bezpečnosť strojových zariadení. Indikácia, označovanie a ovládanie. Časť 3: Požiadavky na umiestnenie a činnosť ovládačov
STN 01 8013	Požiarne tabuľky
STN ISO 9244	Stroje na zemné práce. Bezpečnostné značky a piktogramy. Všeobecné zásady
STN ISO 11684	Traktory, poľnohospodárske a lesnícke stroje, záhradné motorové zariadenia. Bezpečnostné značky a piktogramy. Všeobecné zásady

Na zaistenie BOZP sa používajú značky zákazové (zakazujú správanie, ktoré by mohlo viesť k ohrozeniu), výstražné (upozorňujú na nebezpečenstvo alebo ohrozenie), príkazové (prikazujú osobitné správanie), pre núdzový východ, pre únikové cesty, pre prvú pomoc, ochrany pred požiarmi, iné - napríklad na označenie osôb vydávajúcich povely a príkazy pri riadení krízovej situácie. Bezpečnostná značka môže byť doplnená tzv. doplnkovým štítkom. Bezpečnostné značky sú štandardizované podľa:

Právne predpisy súvisiace s bezpečnostným označovaním uvádza tab. 3.

Tab. 3 Právne predpisy súvisiace s bezpečnostným označovaním

kategória	Právna úprava	zameranie
Zákazové značky	NV č. 387/2006 Z.z.	Zákazová značka ♦ označenie, ktoré zakazuje správanie, ktoré by mohlo viesť k ohrozeniu alebo spôsobiť ohrozenie
Výstražné značky		Výstražná značka ♦ označenie, ktoré upozorňuje na nebezpečenstvo alebo ohrozenie
Príkazové značky		Príkazová značka ♦ označenie, ktoré prikazuje osobitné správanie
Značky pre núdzový východ, únikové cesty a prvú pomoc		Značka pre núdzový východ, únikovú cestu alebo prvú pomoc ♦ označenie, ktoré informuje o núdzovom východe, únikovej ceste, mieste prvej pomoci alebo záchrannom vybavení
Značky požiarnej ochrany		Značka požiarnej ochrany ♦ označenie, ktoré informuje o umiestnení požiarnotechnického zariadenia.
Značenie dopravných a prepravných prostriedkov nebezpečných chemických látok	Dohoda ADR	Dohoda ADR okrem iného stanovuje, ktoré nebezpečné veci je možné prepravovať za splnenia určitých podmienok, ktoré je zakázané prepravovať a ktoré do ADR nepatria. Súčasná dohoda ADR prešla niekoľkými novelizáciami končiac novelizáciou cestného zákona 168/96 Z.z. a jeho novelizácie uvedenej v zákone 506/2002 Z.z. Súčasná preprava v Slovenskej Republike, sa riadi podľa reštrukturalizovanej Európskej dohody o medzinárodnej cestnej preprave nebezpečných vecí platnej od 1. júla 2001 a jej doplnkami platnými od 1. januára 2003.
Značenie chemických látok	Príloha č. 2 k Výnosu MH SR č. 3/2010	Výstražné symboly a označenia nebezpečenstva pre nebezpečné látky a nebezpečné zmesi
	Nariadenie EP a Rady (ES) č. 1272/2008	Výstražné piktogramy

Bezpečnostné farby sa používajú samostatne alebo v kombinácii so značkou na označenie miest, na ktorých je nebezpečenstvo zrážky s prekážkou alebo nebezpečenstvo pádu, na vyznačenie komunikácií, označenie nádob a potrubí,

ktoré obsahujú nebezpečné látky a prípravky apod. Bezpečnostné farby použité pri vyhotovení značiek bližšie špecifikujú informáciu, ktorú značka poskytuje (tab. 4).

Farba	Význam alebo účel	Pokyny a informácie
Červená	zákazová značka	nebezpečné správanie
	signalizácia nebezpečenstva	stáť, zastaviť, zariadenie na núdzové vypnutie, evakuácia
	požiarno-technické zariadenie	označenie a umiestnenie
Žltá / žlto-oranžová	výstražná značka	upozornenie, výstraha, kontrola
Modrá	príkazová značka	osobitné správanie alebo činnosť, povinnosť nosiť osobné ochranné pracovné prostriedky
Zelená	značky pre núdzový východ, únikové cesty, prvú pomoc	dvere, východy, komunikácie, zariadenie, vybavenie
	bez nebezpečenstva	návrat do normálneho stavu

Tab. 4 Význam alebo účel používania bezpečnostnej farby

Bezpečnostné značky a signály

Z hľadiska funkcie rozoznávame

- informačnú značku - označenie, ktoré poskytuje inú informáciu, ako sú informácie uvedené na zákazových, výstražných a príkazových značkách, ako aj značkách označujúcich núdzový východ, únikové cesty a prvú pomoc,
- doplnkovú značku - označenie, ktoré poskytuje doplňujúcu informáciu; doplnková značka sa používa spolu s inou značkou.

Typy označenia

- trvalé - trvalé značky sa musia používať na označenie zákazu, výstrahy, príkazu, na označenie núdzových východov, únikových ciest a na umiestnenie a označenie prostriedkov prvej pomoci,
- dočasné
- svetelné označenie, akustické signály alebo slovná komunikácia sa musia použiť, ak treba signalizovať nebezpečenstvo alebo upozorniť zamestnancov a iné osoby na pracovisku, aby vykonali mimoriadne opatrenia, alebo upozorniť na núdzovú evakuáciu. Pritom sa musí zohľadniť vzájomná zámena a kombinácia označení.
- ručné signály alebo slovná komunikácia sa musia použiť, ak si to situácia vyžaduje, na usmernenie osôb vykonávajúcich činnosť, ktorá môže ohroziť bezpečnosť alebo zdravie.¹²

Súčasne možno použiť tieto kombinácie

- svetelné označenie a akustické signály
- svetelné označenie a slovnú komunikáciu
- ručné signály a slovnú komunikáciu.

- CertiPUR-US® program - značka zameraná na bezpečnosť, zdravie a životné prostredie. Registrovaná značka CertiPUR® je súčasťou dobrovoľného programu s dôrazom na záväzky priemyslu a jeho produktov v oblasti bezpečnosti, zdravia a environmentu (SHE - safety, health and environmental).¹³
- CIMS Standard je certifikačný program, ktorý sa vzťahuje na konanie, prevádzku, výkon systémov a procesov. Štandard je rozdelený do šiestich oblastí riadenia: kvality, služieb, ľudské zdroje, zdravotné, bezpečnostné a environmentálne správcovstvo, manažérstvo záväzkov a voči životnému prostrediu ohľaduplné budovy.

Bezpečnosť výrobkov, označovanie a bezpečné užívanie výrobku

Prijatím zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a nariadenia vlády SR č. 404/2007 o všeobecnej bezpečnosti výrobkov sa dosiahla transpozícia smernice EP a Rady č. 2001/95/ES o všeobecnej bezpečnosti výrobkov. Spolu so zákonom č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a transpozíciou legislatívy EÚ pre výrobky v oblasti starého aj nového prístupu sa tieto všeobecne záväzné právne predpisy stali účinným nástrojom orgánov trhového dozoru v oblasti ochrany spotrebiteľa pred nebezpečnými výrobkami nepotravinárskeho charakteru. V oblasti bezpečnosti výrobkov plní dôležitú úlohu Slovenská obchodná inšpekcia, ktorá ako orgán dozoru nad plnením ustanovení zákona č. 250/2007 Z. z. systematicky vyhladávala a vyhladáva na trhu SR výrobky so závažným rizikom pre spotrebiteľa. V roku

¹² MIKLOŠ, Vojtech, 2011: Manažérstvo bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci I. - Košice: Technická univerzita v Košiciach, Equilibria, ISBN 978-80-89284-83-2, 154 s.

¹³ U.S. Voluntary Physical Performance and Environmental Guidelines for Prime Flexible Polyurethane Foam for Use in Furniture and Bedding. - [on-line] Available on - URL: > <http://certipur.us/pages/wp-content/uploads/2011/10/CertiPUR-US-Complete-Physical-Performance-and-Environmental-Performance-Guidelines-Feb2012.pdf> < [cit.: 2012-04-10]

2005 sa dosiahla transpozícia právnych predpisov v oblasti kozmetických výrobkov nariadením vlády SR č. 658/2005 Z. z., ktorým s ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky.¹⁴

Dňa 1.9.2007 nadobudol účinnosť zákon č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podľa neho je orgánom dozoru nad trhom s kozmetickými výrobkami Úrad verejného zdravotníctva SR. Na základe zákona č. 725/2004 Z. z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách plní úlohu dozoru nad trhom s motorovými vozidlami Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR - Štátny dopravný úrad.

Od 1. mája 2004 sa stala SR súčasťou systému Spoločenstva pre rýchlu výmenu informácií o nebezpečných výrobkoch medzi členskými štátmi EÚ, štátmi ES a EK - RAPEX.

Pri posudzovaní bezpečnosti výrobku sa prihliada hlavne na:

- vlastností výrobku vrátane jeho životnosti, zloženia, označovania, balenia, na návod, na montáž a uvedenie do prevádzky, návod na jeho použitie, údržbu a likvidáciu;
- účinok na iné výrobky všade tam, kde možno reálne predpokladať, že sa bude používať spolu s inými výrobkami;
- spôsoby prezentácie výrobku a všetky údaje a informácie o výrobku poskytované výrobcom;
- skupinu spotrebiteľov, ktorá môže byť vážne ohrozená pri používaní výrobku, a to najmä detí.

Označovanie je jedným zo spôsobov zníženia rizika a priblíženia sa k istote bezpečného výrobku. Pre spotrebiteľa sa tak môže stať problémom aj neprítomnosť jasného a správneho označenia.

Základom bezpečného užívania každého výrobku bežným spotrebiteľom je získanie dostatku informácií. Tieto informácie by mal poskytnúť v prvom rade výrobca, pretože on je zodpovedný za uvedenie bezpečného výrobku na trh.

Súvisiace označovanie

- Označenie CE
- Slovenská značka zhody C_{SK}
- Značka kvality SK.
- značka „Bezpečné hračky“ - certifikačná značka s medzinárodnou pôsobnosťou v vlastníctve Talianskeho inštitútu pre bezpečnosť hračiek (IISG).

Slovenská značka zhody C_{SK} pozostáva zo štylizovaného písmenového označenia uvedeného v prílohe k zákonu č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Slovenská značka CSK osvedčuje, že vlastnosti určeného výrobku spĺňajú technické požiadavky na výrobky a v prípade stavebných výrobkov aj technické požiadavky podľa osobitného predpisu (napr. zákon č. 90/1998 Z. z. o stavebných výrobkoch) a boli dodržané postupy posudzovania.

Medzi etablované značky v oblasti bezpečného užívania výrobku patrí napríklad značka CHECKED SAFETY - bezpečnostné značka zaručuje, že testované produkty spĺňajú všetky požiadavky na bezpečnosť.¹⁵ ECO SAFE značka bola vytvorená s cieľom odlišiť výrobky netoxické pre človeka a životné prostredie. Cieľom je zaistiť, aby všetky textilné výrobky a doplnky neobsahovali látky škodlivé pre človeka a životné prostredie a tiež boli po stránke fyzikálnej a mechanickej bezpečnosti vyhovujúce ako produkty pre deti.

ZÁVER

Bezpečnostné a zdravotné označenie poskytuje pokyny a informácie potrebné na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Realizuje sa to prostredníctvom značky, farby, svetelného označenia alebo akustického signálu, slovnej komunikácie alebo ručných signálov. Bezpečnostné a zdravotné označenie používané na pracovisku, jeho umiestnenie a spôsob použitia musia zodpovedať požiadavkám ustanoveným vo všeobecne záväznom právnom predpise. Zamestnávateľ je povinný vybaviť pracoviská bezpečnostným a zdravotným označením v prípadoch, keď nebezpečenstvo nie je možné odstrániť alebo dostatočne znížiť prostriedkami kolektívnej ochrany, metódami a postupmi používanými pri organizácii práce alebo ďalšími opatreniami.

Značky pôsobia ako vizuálny prvok sprostredkujúci príslušnú informáciu (technickú, emočnú a pod.). Uplatňovanie bezpečnostného a environmentálneho označovania v praxi vyplýva nielen z úsilia a požiadaviek štátnych orgánov, ale aj zo záujmov výrobcov a spotrebiteľskej verejnosti. Cieľom bezpečnostného a environmentálneho označovania je pomôcť lepšie sprostredkovať primerané informácie o bezpečnostných, resp. kvalitatívnych, environmentálnych, charakteristikách procesov, technológií, aktivít a produktov.

Pod'akovanie

VEGA 1/1216/12 "Výskum a vývoj aplikačných procedúr pre riešenie akustického dizajnu strojárskych výrobkov"

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- EÚ zvažuje zavedenie jednotného obalu pre cigarety. - [on-line] Available on - URL: >
<http://ekonomika.sme.sk/c/6500829/eu-zvazuje-zavedenie-jednotneho-obalu-pre-cigarety.html#ixzz23pkh4PvH><
EUROPEAN TERRITORIAL QUALITY MARK. General Regulation. - [on-line] Available on - URL:
>http://www.ruralquality.net/files/repository/20080625162536_GENERALREGULATIONETQM.pdf<

¹⁴ RUSKO, M., 2010: *Bezpečnostné a environmentálne manažérstvo*. - Žilina: Strix, ISBN 978-80-89281-58-9. 335 s

¹⁵ CHECKED SAFETY. - [on-line] Available on - URL: > <http://www.icqglobal.com/eng/marks/> <

- EVER: Evaluation of EMAS and Eco-Label for their Revision. Report 2: Research findings, 26 December 2005. - Consortium leader: IEFE- Università Bocconi, Partners: Adelphi Consult, IOEW, office Heidelberg, SPRU, Sussex University, Valor & Tinge A/S
- Evropská zámka teritoriální kvality. - [on-line] Available on - URL: > <http://www.regional-products.eu/cs/znacky/detail/360/european-territorial-quality-mark><
- CHECKED SAFETY. - [on-line] Available on - URL: > <http://www.icqglobal.com/eng/marks/><
- La MARQUE DE QUALITÉ TERRITORIALE EUROPÉENNE (M.Q.T.E.). - [on-line] Available on - URL: ><http://www.ruralquality.net/fr/home/index.html><
- KORAUŠ, A.: Finančný marketing. - Bratislava : Sprint dva, 2011. 536 s. ISBN 978-80-89393-31-2.
- MIKLOŠ, Vojtech, 2011: Manažérstvo bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci I. - Košice: Technická univerzita v Košiciach, Equilibria, ISBN 978-80-89284-83-2, 154 s.
- Nariadenie EP a R (ES) č. 66/2010 z 25. novembra 2009 o environmentálnej značke EÚ.
- PIOTROWSKI, R. - KRATZ, S., 1999: Eco-labelling in the Globalised Economy, in International Politics and Society, 4: 430-443
- RUSKO, M., 2006: Možnosti uplatnenia environmentálnych nástrojov pre trvalo udržateľný rozvoj. – Technická univerzita v Košiciach, Strojnícka fakulta, Katedra environmentalistiky a riadenia procesov, Dizertačná práca, 218s.
- RUSKO, M., 2006. *Bezpečnostné a environmentálne manažérstvo*. - Bratislava: VeV et Strix, Edícia EV-7, Prvé slovenské vydanie, ISBN 80-969257-9-2, 389 s.
- RUSKO, M., 2010: *Bezpečnostné a environmentálne manažérstvo*. - Žilina: Strix, ISBN 978-80-89281-58-9. 335 s
- U.S. Voluntary Physical Performance and Environmental Guidelines for Prime Flexible Polyurethane Foam for Use in Furniture and Bedding. - [on-line] Available on - URL: > <http://certipur.us/pages/wp-content/uploads/2011/10/CertiPUR-US-Complete-Physical-Performance-and-Environmental-Performance-Guidelines-Feb2012.pdf>< [cit.: 2012-04-10]
- Zákon č. 469/2002 Z. z. o environmentálnom označovaní výrobkov v znení neskorších predpisov

ADRESA AUTORA

doc. RNDr. Miroslav RUSKO, PhD., Slovenská technická univerzita v Bratislave, Materiálovotechnologická fakulta Trnava, Botanická 49, 917 01 Trnava, Slovenská republika, e-mail: >miroslav.rusko@stuba.sk<

RECENZIA TEXTOV V ZBORNÍKU

Recenzované dvomi recenzentmi, členmi vedeckej rady konferencie. Za textovú a jazykovú úpravu príspevku zodpovedajú autori.

REVIEW TEXT IN THE CONFERENCE PROCEEDINGS

Contributions published in proceedings were reviewed by two members of scientific committee of the conference. For text editing and linguistic contribution corresponding authors.